

Advies nr 45/2014 van 21 mei 2014

Betreft: Adviesaanvraag met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit houdende vaststelling van de regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register van lastgevingsovereenkomsten met het oog op het regelen van een buitengerechtelijke bescherming en van het centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon (CO-A-2014-042)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van Minister van Justitie ontvangen op 30/04/2014;

Gelet op het verslag van de heer Jo Baret;

Brengt op 21 mei 2014 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Commissie wordt gevraagd een advies uit te brengen over het ontwerp van koninklijk besluit houdende vaststelling van de regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register van lastgevingsovereenkomsten met het oog op het regelen van een buitengerechtelijke bescherming en van het centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon.
2. Het betreft een ontwerp van KB (hierna ontwerp) tot uitvoering van de wet van 17 maart 2013 *tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid*.
3. Er werd een verklarende nota toegevoegd aan de adviesaanvraag waarin bepaalde artikelen van het ontwerp worden verduidelijkt of verantwoordt.

II. CONTEXT

4. Het betreft een ontwerp tot uitvoering van de artikelen 34 en 58 van voornoemde wet¹.
5. Artikel 34: "*In dezelfde afdeling 2 wordt artikel 490, opgeheven bij de wet van 10 oktober 1967, hersteld als volgt :*

*Art. 490. De bijzondere of algemene lastgeving verleend door een wilsbekwame meerderjarige of ontvoogde minderjarige persoon waarvoor geen enkele beschermingsmaatregel werd getroffen als bedoeld in artikel 492/1, en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitenrechterlijke bescherming te regelen, wordt geregistreerd in het **centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat**.*

Het verzoek tot registratie gebeurt door de neerlegging van een voor eensluidend verklaard afschrift van de overeenkomst ter griffie van het vredegerecht van de verblijfplaats van de lastgever en subsidiair van zijn woonplaats, of door tussenkomst van de notaris die de lastgevingsovereenkomst heeft opgesteld.

In deze overeenkomst kunnen een aantal beginselen worden opgenomen die de lasthebber bij de uitoefening van zijn opdracht in acht moet nemen.

¹ Deze wet treedt in werking op 1 juni 2014. Beide artikelen betreffen een wijziging van het Burgerlijk Wetboek.

*Binnen vijftien dagen na het verzoek tot registratie van de lastgevingsovereenkomst laat de griffier of de notaris deze opnemen in het centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat. **De Koning bepaalt de nadere regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register. Hij bepaalt welke overheden gratis toegang hebben tot het centraal register en bepaalt het tarief van de kosten voor de registratie van de overeenkomsten.***

De lasthebber en de meerderjarige of ontvoogde minderjarige lastgever die wilsbekwaam is en voor wie geen beschermingsmaatregel werd getroffen als bedoeld in artikel 492/1 kunnen op ieder ogenblik hun beslissing om de overeenkomst te beëindigen schriftelijk ter kennis brengen van de in het tweede lid bedoelde griffie of notaris, met opgave van de redenen voor deze beslissing. De lastgever kan op dezelfde wijze ook de beginselen wijzigen die de lasthebber bij de uitoefening van zijn opdracht in acht moet nemen en die zijn opgenomen in die overeenkomst. De griffier of de notaris die in kennis is gesteld van de beslissing om de overeenkomst te beëindigen, brengt de griffier of notaris door wiens tussenkomst de overeenkomst werd geregistreerd hiervan op de hoogte. Deze laatste vermeldt de wijziging op de oorspronkelijke akte of op het afschrift. Er wordt voorts gehandeld overeenkomstig het vierde lid. "

6. Artikel 58: "In afdeling 3, ingevoegd bij artikel 57, wordt artikel 496, opgeheven bij de wet van 10 oktober 1967, hersteld als volgt :

Art. 496. Iedere persoon voor wie geen rechterlijke beschermingsmaatregel bedoeld in artikel 492/1 werd genomen kan, ten overstaan van de vrederechter van zijn verblijfplaats of, bij gebrek daaraan, van zijn woonplaats of ten overstaan van een notaris een verklaring afleggen waarin hij zijn voorkeur te kennen geeft omtrent de aan te wijzen bewindvoerder of vertrouwenspersoon indien de vrederechter een rechterlijke beschermingsmaatregel zou bevelen.

In dezelfde verklaring kunnen een aantal beginselen worden opgenomen die de bewindvoerder met een opdracht van vertegenwoordiging in acht moet nemen bij de uitoefening van zijn opdracht.

Van deze verklaring wordt een authentieke akte opgesteld. De vrederechter met bijstand van de griffier kan zich op verzoek en op kosten van de verzoeker, zelfs buiten zijn kanton, naar diens verblijfplaats of woonplaats begeven om een verklaring op te nemen.

*Binnen vijftien dagen na het afleggen van voormelde verklaring laat de griffier of de notaris deze verklaring opnemen in een **centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch notariaat.***

De Koning bepaalt de nadere regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register. De Koning bepaalt welke overheden gratis toegang tot het centraal register hebben. De Koning bepaalt het tarief van de kosten voor de opneming van de verklaringen.

Vooraleer de vrederechter de rechterlijke beschermingsmaatregel beveelt, gaat de griffier na of in het in het vierde lid bedoelde register een verklaring werd opgenomen. Als dit het geval is, laat hij door de notaris of de griffier van het vredegerecht waar de akte tot aanwijzing van een bewindvoerder en van een vertrouwenspersoon werd verleden, een eensluitend verklaard afschrift verzenden.

De in het eerste lid bedoelde persoon kan op ieder moment op dezelfde wijze als bepaald in het eerste en tweede lid de verklaring herroepen en desgevallend een nieuwe voorkeur uitdrukken. Er wordt voorts gehandeld zoals bepaald in de vorige leden. De vrederechter of notaris voor wie de herroeping plaatsheeft, stelt de vrederechter of notaris voor wie de oorspronkelijke verklaring werd afgelegd, hiervan in kennis. Deze laatste vermeldt de herroeping op de gewijzigde akte. "

III. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

Toepasselijkheid van de WVP

7. Het ontwerp (en ook de wet zelf) voorziet in de oprichting in de schoot van de Koninklijke Federatie van het Belgisch notariaat (hierna KFBN) van een centraal register van lastgevingsovereenkomsten met het oog op het regelen van een buitengerechtelijke bescherming, bedoeld in nieuw artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek en in een centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon, bedoeld in nieuw artikel 496 van het Burgerlijk Wetboek. Deze registers bevatten persoonsgegevens, inzonderheid van de persoon die om registratie verzoekt of die de verklaring heeft afgelegd.
8. De WVP is derhalve toepasselijk op de verwerkingen van deze persoonsgegevens.
9. De Commissie onthoudt zich van het beoordelen van de artikelen van het ontwerp die niet relevant zijn voor de toepassing van de WVP, zoals onder andere het artikel over het te betalen tarief door de persoon die om registratie verzoekt of die de verklaring heeft afgelegd.
10. De Commissie stelt vast dat het ontwerp betrekking heeft op twee registers en dat de voorgestelde regeling grotendeels gelijklopend is (inzake bevoegde verantwoordelijke voor de verwerking (KFBN), werkwijze van inschrijving en wijziging in de registers, retentieduur van de gegevens,...) met de op te heffen actuele reglementering die reeds bestaat over één van die registers (het centraal register van verklaringen), met name het koninklijk besluit van 21 september 2004 houdende vaststelling van de regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het Centraal Register van Verklaringen betreffende de aanwijzing van een voorlopige

bewindvoerder. Het ontwerp van dit KB kreeg destijds een gunstig advies van de Commissie². Er zijn in het huidige ontwerp wel een aantal specifieke bepalingen m.b.t. het inzage- en correctierecht van betrokkenen opgenomen, wat als een verbetering op het vlak van bescherming van de persoonsgegevens van de gegevenssubjecten kan aangemerkt worden in vergelijking met de huidige reglementering rond het centraal register van verklaringen.

Verantwoordelijke voor de verwerking

11. De artikelen 34 en 58 van voornoemde wet (zie markering in randnummers 5 en 6) vermelden expliciet dat beide centrale registers worden bijgehouden door de KFBN.
12. Artikel 2 van het ontwerp preciseert dat: *"De Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat is verantwoordelijk voor de verwerking van de persoonsgegevens, in de zin van artikel 1, § 4 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, en wordt belast met het beheer van het centraal register van lastgevingsovereenkomsten en van het centraal register van verklaringen."*
13. Het betreft hier een toepassing van artikel 1, § 4, tweede lid WVP.

Legitimiteit en toelaatbaarheid van de verwerking

14. Het ontwerp concretiseert de artikelen 34 en 58 van de wet van 17 maart 2013 en heeft dus een duidelijke wettelijke basis.
15. Overeenkomstig de WVP mogen persoonsgegevens slechts verwerkt worden in één van de gevallen voorzien in artikel 5 WVP. In casu kan de KFBN zich beroepen op artikel 5, c) WVP of op artikel 5, e) WVP.
16. Inzake het gebruik van het rijksregisternummer (zie artikel 1, 3° van het ontwerp³) wijst de Commissie op artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen*: *"De machtiging om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken wordt verleend door het sectoraal comité van het Rijksregister bedoeld in artikel 15, aan de overheden, de instellingen en de personen die zijn bepaald in artikel 5, eerste lid"*.

² Advies nr. 01/2004 van 26 februari 2004.

³ Volgens artikel 1, 3° van het ontwerp gaat het over *"het identificatienummer toegekend in uitvoering van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen of bij gebreke hiervan het identificatienummer toegekend in uitvoering van artikel 4 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid"*.

17. De Commissie stelt vast dat het ontwerp deze principiële verplichting bevestigt. Artikel 12 van het ontwerp preciseert inderdaad dat zowel voor de inschrijving in de registers als voor de raadpleging ervan gebruik zal worden gemaakt van dit identificatienummer door de KFBN, de notarissen, de vredegerechten, en de Procureur des Konings nadat daartoe, overeenkomstig de vigerende regelgeving, machtiging werd bekomen van het Sectoraal Comité voor het Rijksregister.

18. De Commissie stelt vast de KFBN inmiddels gevolg heeft gegeven aan deze principiële verplichting en een aanvraag d.d. 14 maart 2014 indiende bij dit Comité om dit nummer te gebruiken in het kader van het beheer van beide registers. Voor wat betreft het beheer van het centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon gaat het om een uitbreiding van de bestaande beraadslaging nr. 30/2004 van 4 oktober 2004 van bedoeld Comité. Wat de overige actoren (vredegerechten, parketten, notarissen) betreft, zullen deze actoren eveneens een specifieke aanvraag tot machtiging moeten indienen bij voormeld Comité voor het vervullen van hun taken met betrekking tot voornoemde registers, tenzij de hen reeds toegekende machtigingen hiervoor zouden volstaan.

19. Wat betreft de aanvraag tot inschrijving in de registers preciseert artikel 5 van het ontwerp dat *"De aanvraag tot inschrijving bedoeld in artikel 4 wordt gericht aan de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat door middel van een door haar vastgesteld formulier overeenkomstig artikel 6, per gewone brief, per fax, elektronisch of op een andere wijze bepaald door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, **mits het bekomen van een machtiging door het Sectoraal Comité voor het Rijksregister**".*

20. Wat betreft de raadpleging van de registers preciseert artikel 10, § 1 van het ontwerp dat *"De gegevens opgenomen in het centraal register van lastgevingsovereenkomsten en het centraal register van verklaringen kunnen worden geraadpleegd bij de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, door middel van een door haar vastgesteld formulier overeenkomstig het volgende lid, per gewone brief, per fax, elektronisch of op een andere wijze bepaald door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, **mits het bekomen van een machtiging door het Sectoraal Comité voor het Rijksregister**".*

21. De Commissie onderstreept het belang van de gemarkeerde passages en vindt het een goede zaak dat een eventuele andere werkmethode inzake voeding en consultatie van de registers bepaald door de KFBN voorafgaand zou worden getoetst door bedoeld Comité, onder ander wat het aspect 'veiligheid' van de werkmethode betreft, vermits zowel het verzoek tot inschrijving als raadpleging gebeurt aan de hand van het identificatienummer van het Rijksregister van de persoon die het voorwerp is van de inschrijving of de raadpleging.

Finaliteit

22. Het ontwerp is gesteund op artikelen 34 en 58 van de wet van 17 maart 2013 dat de basisfinaliteit voor de verwerkingen vastlegt: het beheer van het centraal register van lastgevingsovereenkomsten met het oog op het regelen van een buitengerechtelijke bescherming, bedoeld in artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek en het beheer van het centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon, bedoeld in artikel 496 van het Burgerlijk Wetboek.
23. Het betreft hier een toepassing van artikel 4, § 1, 2° WVP.

Proportionaliteit

24. Het ontwerp (artikel 6) somt op limitatieve wijze de persoonsgegevens op die in de registers zullen worden opgenomen.
25. Het betreft hier een toepassing van artikel 4, § 1, 3° WVP.

Bewaringstermijn

26. Het ontwerp bepaalt dat de gegevens worden bewaard tot op het ogenblik dat de persoon wiens gegevens bewaard werden de leeftijd van 120 jaar zou hebben bereikt, tenzij de lastgevingsovereenkomst voor die vervalddag zou zijn beëindigd of de verklaring zou zijn herroepen (artikel 9, eerste lid van het ontwerp).
27. De Commissie stelt vast dat in het voormeld KB van 21 september 2004 de bewaarduur van de gegevens reeds 120⁴ jaar bedroeg.

⁴ In beraadslaging nr. 30/2004 van 4 oktober 2004 werd deze termijn eveneens aanvaardbaar geacht.

28. De Commissie stelt eveneens vast dat het ontwerp een beperktere retentieduur voorziet indien de lastgevingsovereenkomst voor die vervalddag zou zijn beëindigd of de verklaring zou zijn herroepen.

29. Het betreft hier een toepassing van 4, § 1, 5° WVP.

Inzage/correctierecht datasubject

30. De persoon die de verklaring heeft afgelegd en de lastgever hebben kosteloze toegang tot hun gegevens in de registers (zie artikelen 10, § 2, 2° en 14 van het ontwerp). Zij kunnen kosteloos de aanpassing van deze gegevens vragen indien blijkt dat de in de registers opgenomen gegevens overeenkomstig de ter zake geldende wetgeving onvolledig of onjuist zijn (zie artikelen 10, § 2, 2° en 11 van het ontwerp). Vervolgens voert de KFBN de vereiste aanpassingen uit na ontvangst van rechtvaardigingsstukken.

31. Het betreft hier een toepassing van artikelen 10 en 12 en 4, § 1, 4° WVP.

Toegang tot de gegevens

32. De gegevens in de centrale registers zijn toegankelijk voor de notarissen, de vredegerechten en de Procureur des Konings in functie van de uitoefening van hun ambt (zie artikel 10, § 2, 1° van het ontwerp).

33. Het betreft hier een toepassing van artikel 16, § 2, 2° WVP.

Veiligheid

34. De Commissie wijst op de vereiste voor KFBN om, conform artikel 16 WVP, de nodige technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen te nemen tot bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen in de registers, o.a. tegen een niet geautoriseerde toegang.

35. Om te verifiëren en te garanderen dat de benodigde veiligheidsmaatregelen m.b.t. de centrale registers zijn genomen, moet de KFBN een beroep doen op een veiligheidsconsulent. Uit eerdere beraadslagingen van het voormeld Comité kan afgeleid worden dat de KFBN beschikt over een dergelijke veiligheidsconsulent, alsook over een informatieveiligheidsbeleid⁵. De Commissie wijst

⁵ bv. beraadslaging RR nr. 83/2013 van 11 december 2013, beraadslaging RR nr. 10/2011 van 16 februari 2011 en de reeds aangehaalde beraadslaging nr. 30/2004 van 4 oktober 2004 (en waarvan een uitbreiding werd gevraagd op 14 maart 2014)-

bovendien op de recente machtigingsaanvraag die de KFBN indiende bij het reeds voormeld Comité d.d. 14 maart 2014 in het kader van het beheer van beide registers waar het aspect 'veiligheid' hoe dan ook opnieuw zal worden beoordeeld door het Comité.

36. Artikel 9, tweede lid van het ontwerp: "*De Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat bewaart de gegevens van de toegangen tot de registers tot 30 jaar na de toegang*". Het betreft hier een toepassing van artikel 16, § 4 van de WVP. Door het bijhouden van gegevens van de toegangen tot de registers, kan het correcte gebruik van de registers worden nagegaan (om eventueel oneigenlijk gebruik ex post te kunnen traceren). De Commissie wijst erop dat de gebruikelijke bewaartermijn van elektronische logs die het Sectoraal comité van het Rijksregister oplegt in haar machtigingen 10 jaar bedraagt.

Varia

37. De aanvraag tot inschrijving in het centraal register van lastgevingsovereenkomsten bevat onder andere persoonsgegevens betreffende de lastgever en de verzoeker indien het niet dezelfde persoon betreft (artikel 6 § 1, 3° van het ontwerp). Volgens de verklarende nota bij de adviesaanvraag dient het verzoek tot registratie van de lastgeving (art. 490, tweede lid BW) niet noodzakelijkerwijze uit te gaan van de lastgever. De wet preciseert niet wie dit kan vragen. Ook de lasthebber heeft hier belang bij en zou dit bijvoorbeeld kunnen vragen, net als de notaris in het geval van een authentieke lastgeving (professionele plicht van de notaris). De Commissie neemt hier akte van.
38. Op grond van artikel 7, § 2, tweede lid van het ontwerp dient de KFBN een onvolledige aanvraag terug naar afzender te sturen. De Commissie stelt vast dat de KFBN een termijn krijgt opgelegd voor haar reactie (binnen de 10 dagen) terwijl dat onder de actuele reglementering rond het centraal register van verklaringen niet is voorzien. Dit is een stap vooruit in vergelijking met de huidige reglementering.
39. De Commissie merkt nog een fout op in de nummering van de hoofdstukken van het ontwerp: hoofdstuk 4 (tarieven) moet hoofdstuk 5 zijn, hoofdstuk 5 (opheffingsbepaling) moet hoofdstuk 6 zijn en hoofdstuk 6 (inwerkingtreding en uitvoering) moet hoofdstuk 7 zijn.

OM DEZE REDENEN,

de Commissie

brengt een gunstig advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit houdende vaststelling van de regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register van lastgevingsovereenkomsten met het oog op het regelen van een buitengerechtelijke bescherming en van het centraal register van verklaringen betreffende de aanwijzing van een bewindvoerder of vertrouwenspersoon, mits rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen in randnummers 18, 34 t.e.m 36 en 39.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere